

Ex-libris Walter Benjamin

Si Walter Benjamin sempre va viure a contracorrent, després de mort no l'abandonen les paradoxes: ara que ja no els podrà fer servir, cent un artistes l'han obsequiat amb altres tants ex-libris, que són també una espècie cultural en vies d'extinció. Al Centre Bonastruc ça Porta de Girona s'han exposat els signes de propietat i d'identitat impossibles dissenyats en honor seu per cent un autors de fama sobre un suport homogeni, prèviament convingut i acceptat. El conjunt, mostrat per primer cop a Colera, està destinat a recórrer diverses ciutats del món. Amb imatges figuratives o amb taques abstractes, amb tota mena de tècniques i amb l'empremta de tants estils personals, els ex-libris glossen diferents trets de la personalitat d'un personatge que, per la seva complexitat i riquesa, admet aquestes cent una interpretacions i en podria suggerir mil més.

Com en el ja llunyà homenatge dels artistes a Carles Rahola de 1976, cada autor ha vessat en un petit rectangle l'essència del seu art al servei d'una persona concreta que és, a més, el símbol i l'emblema d'una situació. Si en la figura de Rahola s'hi encarnaven

totes les víctimes de la postguerra civil, en la de Benjamin hi re-
viuen els fugitius que van trepitjar, en una o altra direcció, el camí fronterer de l'exili, escapats de l'Espanya dominada per Franco o de la França ocupada per Hitler. Si els primers es troben fidelment representats per l'Antonio Machado mort a Cotlliure, els segons tenen el paradigma en aquest filòsof jueu-alemany acorralat i vençut a Portbou. Tots dos van perdre, en el darrer viatge, les maletes plenes dels seus últims escrits. La pèrdua de les persones i de llurs obres resulta així doblement dolorosa i irreparable.

Ens temem que els gironins no han prestat gaire atenció a aquesta mostra d'art i d'humanisme, excepcional per la qualitat de les obres exhibides i per la quantitat de notables que ha reunit amb un mateix objectiu. I això que el fet d'instal·lar-se al Centre Bonastruc ça Porta donava a la col·lecció d'ex-libris una significació afegida singular. Com és sabut, l'amic més íntim de Walter Benjamin era Gershom G. Scholem, figura mundial dels estudis semítics. Va ser ell el qui va recuperar tots els seus escrits i va crear, amb la immensa documentació recollida, el gran Arxiu

NOMBRE Y APELLIDOS

*Walter Dr.
Benjamin*

Benjamin de la Biblioteca Nacional Jueva de Jerusalem. Doncs bé: com és sabut igualment, Scholem és la persona que ha estudiat més a fons l'Escola Cabalística del Call de Girona, «autèntic fogar de noves forces religioses actives en el cor del judaisme». Això vol dir que Benjamin deia haver sentit parlar sovint al seu amic de Girona, «petita vila catalana situada entre Barcelona i el Pirineu», la ciutat a la qual, en la seva patètica fugida, no podria arribar. Ara s'hi ha fet present, almenys, amb aquestes cent una reivindicacions plàstiques de la seva memòria obertes com cent una flors –o cent una ferides– en el cor de l'antic Call de la Força.

La trajectòria vital de Benjamin es va extingir a Portbou.